

Komentaras

2015 06 09

ECB Eurozonos neišgydys

Jau beveik pusė metų, kaip Graikijos drama nenulipa nuo finansinės spaudos antraščių. Graikijos spektaklis madingas finansų rinkose, tačiau vertinant Eurozonos ekonomikos sveikatą ir perspektyvas, pagrindinės struktūrinės problemos glūdi toli gražu ne vien Balkanų pusiasalio smailėje. Atrodo, kad nė 2 proc. Eurozonoje nesudarančios Graikijos bėdos visai politiškai patogios daugeliui klubo narių, nes nukreipia dėmesį nuo rimtesnių regiono iššūkių. Ir nors Europos centrinis bankas (ECB) džiūgauja stebėdamas pirmuosius kiekybiniu skatinimu sulaukytos Eurozonos atsigavimo želmenis, vis tik ekonomikos augimo pamatai per šiuos metus neką tesutvirtėjo.

Visų pirma, kiekybinis skatinimas nėra vaistas. Jis Eurozonos ligų negydo, o, tarytum sintetinis stimulatorius, iššaukia trumpalaikį jėgų antplūdį, tačiau po jo seka dar viena energijos duobė. Eurozonos ūkio problema – prarastas konkurencingumas ir perteklinė viešojo sektoriaus našta privačiam sektoriui išlaikyti. Ir tai ne vien periferinių šalių problema. Iš šio klubo stengiasi išstoti Ispanija ir Portugalija, kuriose galima stebėti nominalių valdžios sektoriaus išlaidų mažėjimą. Tuo tarpu labiausiai apie nuovargį nuo nuolatinio „diržų veržimosi“ viešojoje erdvėje rėkiančios Italija ir Prancūzija iš tikrųjų per pastaruosius 5 m. nesugebėjo talijos apimčių susimažinti nė per vieną diržo skylutę: Prancūzijoje valdžios sektoriaus išlaidos per šį laikotarpį augo vidutiniškai 2,2 proc. per metus, o Italijoje – 0,8 proc.

Pampstantį viešąjį sektorių ekonomikai išlaikyti darosi vis sunkiau. Mokestinė našta, gausios valdininkų armijos išlaikymas, viešasis reguliavimas, neefektyvus administravimas ir dosnios nedarbo pašalpos apskritai gniaužia privačią iniciatyvą, verslumą ir norą veikti. Tad visai nestebina tai, kad Pasaulio banko „Doing business“ lenktyne Eurozonos branduolį atstovaujančios ekonomikos, išskyrus Vokietiją, neturi kuo didžiuotis. Prancūzija, Belgija ir Ispanija nepatenka į 30-tuką, o 56-toje vietoje esančiai Italijai tenka dalintis tokiu pat pažymiu verslo aplinkai su Baltarusija.

Didžioji dalis euro klubo senbuvų vis dar kenčia nuo dviženklio nedarbo lygio. Be Graikijos, kurioje darbo neturi kas ketvirtas darbingo amžiaus gyventojas, dviženklis nedarbo lygis stebimas Ispanijoje (23 proc.), Portugalijoje (14 proc.) Italijoje (12 proc.), Prancūzijoje (11 proc.). Kuomet bedarbystė šalyje užsitęsia, ji įgauna struktūrinių bruožų – darbo neturintys gyventojai praranda kvalifikaciją ir jų tikimybė grįžti į rinką mažėja. Be to, ši problema kuria palankią terpę formuotis kraštutiniams politiniams judėjimams, populistiniam spaudimui ir politinėms krizėms.

Problema ta, kad negydomos ligos savaimė neišnyksta. Priešingai, jos įgauna chronišką pobūdį ir pasiekia tokį momentą, kuomet jau nebėra tinkamo gydymo. Toks momentas gali ištikti visai greitai – ECB išnaudojus savo paskutinį kiekybinio skatinimo kozirį, bet taip ir nesulaukus patenkinamos ekonomikos reakcijos. Tad Eurozonai teks daug labiau pasistengti, siekiant neapleisti turimų pozicijų pasaulio ekonominės įtakos žemėlapyje.

Indrė Genytė-Pikčienė

Vyriausioji analitikė

Mob. tel. +370 620 78373

Ekonominių tyrimų departamentas | Rinkų tarnyba